

30.05.2016

Ryj/1

§ 529

V 8.6.2016, Helsingin kaupungin ympäristöraportti vuodelta 2015

HEL 2015-013747 T 11 00 01

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää merkitä tiedoksi Helsingin kaupungin ympäristöraportin vuodelta 2015.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Timo Linden, vs. apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi
Johanna Af Hällström, ympäristösuunnittelija, puhelin: 310 32044
johanna.afhallstrom(a)hel.fi

Liitteet

1 Ympäristöraportti 2015.pdf

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Ympäristöasioiden huomioon ottamista ohjaavat kaupunginvaltuuston hyväksymät strategiaohjelma, ympäristöpolitiikka sekä kaupunginhallituksen hyväksymät talousarvio-ohjeet. Kaupungilla on lisäksi useita ympäristönsuojelun osa-alueiden ohjelmia, jotka toimivat osaltaan kaupungin ympäristöjohtamisen toteuttajina. Hallintokuntien ja tytäryhteisöjen ympäristötyö tukee kaupungin ympäristöjohtamista

Helsingin kaupungin ympäristöraportti on kaupunkikonsernin yhteinen raportti, jossa kuvataan kaupungin ympäristötavoitteiden toteutumista ja toiminnan vaikutuksia ympäristöön sekä kaupungin ympäristöpolitiikan toteutumista. Hallintokuntien vastaukset ja ympäristötilinpitotiedot ovat avointa dataa. Koko raportti tullaan julkaisemaan osoitteessa www.hel.fi/ymparistoraportti. Ympäristökeskuksen kokoamaan ja toimittamaan raporttiin ovat tuottaneet tietoja kaikki kaupungin 27 virastoa ja

neljä liikelaitosta. Kaupunkikonserniin kuuluu myös 11 säätiötä ja 83 tytäryhteisöä, joista yhteensä 54 toimitti ympäristötietoja ympäristöraporttiin.

Seuraavassa joitakin keskeisiä poimintoja ympäristöraportista:

Ilmastomuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen nousivat vuoden aikana keskeiseen rooliin. Kaupunginjohtaja asetti työryhmän ilmastotyön koordinoimista, seurantaan ja toimien toteutuksen edistämistä varten. Helsingin kaupungin työntekijöille perustettiin ilmastoverkosto. Iso Roobertinkadusta tehdään Ilmastokatu, jossa kehitetään tulevaisuuden vähähiilistä kaupunkia yhdessä asukkaiden, yritysten ja kiinteistöjen omistajien kanssa. Vuoden 2015 lopussa valmistui selvitys hajautetun energiantuotannon edistämismahdollisuuksista ja energiatehokkuuden parantamismahdollisuuksista. Tämän selvityksen mukaan aurinkosähkön teoreettinen potentiaali on neljäsosa nykyisestä sähkön kulutuksesta ja maalämmön kolmasosa rakennusten lämmönkulutuksesta. Vuonna 2015 Helsingin asukkaiden, palveluiden ja teollisuuden aiheuttamat kasvihuonekaasujen kokonaispäästöt olivat 25 prosenttia alemmat kuin vuonna 1990.

EU:n ilmanlaatudirektiivin typpidioksidin vuosiraja-arvo ylittyi pakokaasupäästöjen takia Helsingin keskustassa ja koska lisäaika päättyi 1.1.2015, on kaupungin laadittava uusi ilmansuojelusuunnitelma vuoden 2016 loppuun mennessä. Mäkelänsadulle asennettiin helmikuussa 2016 HSY:n uusi ilmanlaadun pysyvä supermittausasema, jossa selvitetään aikaisempaa tarkemmin liikenteen päästöjen vaikutusta kaupunki-ilman koostumukseen.

Kansainvälinen suurtapahtuma Gymnaestrada nosti ympäristönäkökohdat näkyvästi esiin ja sille myönnettiin Ekokompassi-sertifikaatti. Ympäristökeskuksen Ekokompassi-järjestelmä auditoitiin puolestaan jo toiselle kolmivuotiskaudelle joulukuussa 2015 ja Kinaporin monipuolinen palvelukeskus rakensi ensimmäisenä sosiaali- ja terveystieteiden toimipisteenä Ekokompassi -ympäristöjärjestelmän. Korkeasaaren eläintarha tähtää hiilineutraaliuteen vuoteen 2050 mennessä. Toukuussa 2016 auditoitu Ekokompassi-järjestelmä on vahvana tukena tässä työssä. Tapahtumien ympäristökriteerit otettiin vuonna 2015 käyttöön Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla. Helsingissä myönnettiin kolmelle tapahtumalle 30 prosentin alennus alueenkäytöstä perittävästä vuokrasta auditoitua Ekokompassi tapahtuma -järjestelmää vastaan. Elinkeinoelämän ja Helsingin kaupungin Ilmastokumppanit -verkosto kasvoi 12 uudella jäsenellä. Ilmastokumppaneihin on tähän mennessä liittynyt 52 organisaatiota.

Matkustajamäärät niemen rajalla syysarkipäivänä sekä aamuliikenteessä keskustan suuntaan kasvoivat joukkoliikenteessä, mutta vähenivät henkilöautoissa. Pyöräilyn kasvu jatkui. Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma (HLJ2015) hyväksyttiin maaliskuussa 2015 ja siinä on keskeistä lisätä seudun tehokkuutta ja kilpailukykyä panostamalla joukkoliikenteen runkoverkkoon ja sen palvelutasoon sekä korostaa kävelyn ja pyöräilyn roolia liikennejärjestelmässä.

Lähes 40 prosenttia helsinkiläisistä asuu alueilla, joilla tieliikenteen aiheuttama melutaso ylittää päiväaikaan ohjearvotason 55 dB. Pääkaupunkiseudun yhteistyönä laadittiin opas, jossa annetaan neuvoja kiinteistökohtaiseen liikennemelun torjuntaan. Tammikuussa 2016 valmistuivat konserttien päättymisaikalinjaukset, jossa määritellään kullekin tapahtumapaikalle kello 22 jälkeen päättyvien konserttien enimmäismäärät.

Ympäristökeskus seuraa merialuetta pääkaupunkiseudun merialueen yhteistarkkailuohjelman mukaisesti. Vuonna 2015 merialueen tilassa ei havaittu merkittäviä muutoksia eivätkä sinilevät runsastuneet Helsingin edustalla. Itämerihaasteeseen liittyvää toimenpideohjelmalla toimeenpantua 13 hallintokuntaa. Uusia toimenpiteitä ovat muun muassa Helsingin yliopiston ja Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry:n kanssa aloitetut hankkeet lumesta pienen muovirokkan kuljettajana sekä hevostarhoista ravinnekuormituksen lähteenä. Ensimmäiset Rantatalkoot järjestettiin huhtikuussa 2015 Vanhankaupunginkoskella yhteistyössä rakennusviraston puistokummitoiminnan kanssa.

Uusien kansainvälisten kaupunkiluonnon monimuotoisuutta kuvaavien indikaattorien (CBI) perusteella Helsingissä on jäljellä paljon alkuperäistä luontoa ja virkistysalueita suhteessa asukasmäärään. Sen sijaan Helsingin luontoalueista vain pieni osa on suojeltuja ja luontoalueiden muodostama verkosto on rikkonainen. Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa 2015–2024 ja metsäverkostoeselvityksessä esitetään 47 uutta luonnonsuojelualuetta. Ympäristölautakunta hyväksyi huhtikuussa 2015 vieraslajilinjauksen (2015–2019). Yleisten töiden lautakunta hyväksyi puolestaan marraskuussa 2015 viherkattolinjauksen, jonka mukaan Helsinki haluaa profiloitua Suomessa viherkattorakentamisen edelläkävijäksi.

Merkittävimpiä pilaantuneen maaperän kunnostuskohteita olivat asuinkäyttöön muutettava Pasilan entinen konepaja-alue sekä satamakäytöstä vapautuneet Kalasataman ja Jätkäsaaren alueet. Pilaantuneita maa-aineksia ja haitta-aineita sisältäviä sedimenttejä kunnostettiin vuonna 2015 yhteensä 70 800 tonnia, josta pilaantuneiden maiden osuus oli noin 36 800 tonnia. Vuonna 2015 puhtaita ylijäämämassoja ei toimitettu ulkopuolisiin vastaanottopaikkoihin. Kaikki maat hyötykäytet-

30.05.2016

Ryj/1

tiin omissa kohteissa tai otettiin välivarastoon odottamaan myöhempää käyttöä.

Kaupungin hankintojen ympäristöverkosto on tiivistänyt hallintokuntien välistä yhteistyötä ja tiedon vaihtoa kaupungin hankinnoista vastaavien kesken. Ryhmä julkaisi Kestävien hankintojen oppaan syksyllä 2015.

Kaivumassojen koordinoitu hallinta ja hyötykäyttö vähentävät kuljetuksia ja siitä aiheutuvia päästöjä. Vuonna 2015 kaivumassojen hyötykäytöllä eli kuljetuksia vähentämällä säästettiin 2,1 miljoonaa litraa polttoainetta, joka vastaa 5 175 CO₂-tonnia. Taloudelliset säästöt olivat noin 10 miljoonaa euroa. Merkittävin hyötykäyttökohde oli Vuosaaren kaatopaikka.

Ympäristökasvatuksellisiin tapahtumiin eli luontokouluihin ja -retkille, saariseikkailuihin, teemaviikkoihin, ympäristökoulutuksiin, koululaiskonferenssiin, yleisö- ja kevätsiivoustapahtumiin sekä puistokävelyihin osallistui vuoden 2015 aikana lähes 78 000 kaupunkilaista. Ilmasto- ja energianeuvontaa sai yli 150 000 kaupunkilaista.

Kaupungin omasta toiminnasta aiheutuneet ympäristökulut olivat 71 miljoonaa euroa (1,7 % toimintakuluista). Suurimmat kuluerät kaupungille olivat alueiden puhtaanapidon ja jätehuollon (29 %) sekä ilmasto- ja ympäristöystävällisen liikkumisen edistämisen aiheuttamat kulut (20 %). Ympäristöinvestoinnit olivat yhteensä 62 miljoonaa euroa (10,9 % käyttöomaisuusinvestoinneista). Ympäristötuotot olivat seitsemän miljoonaa euroa (0,7 % toimintatuotoista).

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Timo Linden, vs. apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi
Johanna Af Hällström, ympäristösuunnittelija, puhelin: 310 32044
johanna.afhallstrom(a)hel.fi

Liitteet

1 Ympäristöraportti 2015.pdf

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano